

av Carina Ohlsson m.fl. (S)

Översyn och anpassning av tvåårsregeln

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över tvåårsregeln och att nyanlända kvinnor får reda på sina juridiska rättigheter vid ankomsten till Sverige.

Motivering

Både media och flera kvinnoorganisationer har vittnat om hur många kvinnor och barn som kommit till Sverige i tron om att möta kärlek och ett bättre liv istället har blivit utsatta för våld, hot och förtryck.

Eftersom de beviljats uppehållstillstånd på grund av anknytning så medför detta att de befinner sig i en särskilt svår situation.

I ett demokratiskt samhälle i en global värld är det en självklar rättighet att inleda relationer och bosätta sig med vem och var man vill. Lagstiftning och praxis ska, vilket fallet är idag, utgå från att människor har ärliga avsikter och inte är ute efter att skada varandra. Men det är samtidigt nödvändigt att inse att det finns undantag, något som påvisats när män i Sverige samvetslöst har utnyttjat det maktöverläge de har i förhållanden med utländska kvinnor som är nya i landet och som saknar resurser att hävda sina rättigheter. Lagar och regler behöver ta hänsyn till dessa fall, vilket sällan sker idag.

Kriterierna för att bevilja uppehållstillstånd behöver lättas upp. Bedömningen måste dels bygga på generell kunskap om hur människor påverkas av att utsättas för våld i nära relationer, dels ta hänsyn till vilka möjligheter kvinnan har att agera när hon utsatts för våld och när det gäller att skaffa sig annan anknytning till Sverige.

Det har visat sig att tvåårsregeln kan förvärra det våld kvinnorna utsätts för, genom att männen hotar med det. Detta är ett skäl för att hitta andra bättre fungerande metoder för att kontrollera att anknytningsrelationen är seriös och att en relation ingåtts av fri vilja och att ingen av parterna utsätts för övergrepp.

Utredning SOU 2012:45, Kvinnor och barn i rättens gränsland, har kartlagt förekomsten av våld, hot och kränkningar som drabbar utländska kvinnor och deras barn som har beviljats uppehållstillstånd på grund av anknytning. Den har identifierat de utsatta kvinnornas behov av insatser samt lämnat förslag på lagstiftning och på hur insatserna kan förbättras.

Fokus i utredningen har varit på kvinnorna och betänkandet handlar därför mycket om kvinnorna och tar sin utgångspunkt i att det våld och den kontroll som män utövar mot kvinnor med tidsbegränsat uppehållstillstånd liksom allt annat våld mot kvinnor är en fråga om kvinnors mänskliga rättigheter och ett svenskt jämställdhetsproblem.

Även de medföljande barnens situation är komplex och särskilt problematisk. Från barnorganisationer framhävs ofta att barn är osynliga hos myndigheter och i lagstiftningsprocessen. Detta gäller även i migrationsprocessen med uppskjuten invandringsprövning. Det finns mycket starka skäl för att i särskild ordning även se över barnens situation med hänsyn till tvåårsregeln.

Våldet ska betraktas på samma sätt oavsett kvinnans bakgrund och härkomst är för en självklarhet och kan inte nog betonas. Det är också viktigt att nyanlända kvinnor får reda på sina juridiska rättigheter vid ankomsten till Sverige och i kontakten med polisen och Migrationsverket. Det har på senare tid framförts från kvinnojourer och även från myndigheter att det verkar som tillgången till relevant samhällsinformation blivit sämre.

Stockholm den 2 oktober

2013

Carina Ohlsson (S)

Carina Adolfsson Elgestam Carina Hägg (S)

(S)

Hillevi Larsson (S) Kerstin Engle (S)

Kerstin Haglö (S) Kerstin Nilsson (S)

Lena Sommestad (S) Marie Nordén (S)

Monica Green (S) Sara Karlsson (S)

Åsa Lindestam (S)